

**CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA
D.O.O.
81000 PODGORICA, PUT RADOMIRA IVANOVIĆA 2
CENTER FOR ECOTOXICOLOGICAL RESEARCH**

MEST ISO/IEC 17025 : 2006

CETI

📞 ++382 (0)20 658-090; 658-091; Fax: ++382 (0)20 658-092; E-mail: info@ceti.co.me

CETI 5100.101.01

LABORATORIJA ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA I ZAŠTITU OD ZRAČENJA

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU

Vrsta ispitivanja	Kontrola kvaliteta ambijentalnog vazduha na teritoriji Crne Gore tokom marta 2013.god.
Broj izvještaja	00-15-279/3
Datum izdavanja izvještaja	15.04.2013.god.

PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA

Naziv podnosioca zahtjeva	AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE
Broj zahtjeva/ugovora	Ugovor (Agencija za zaštitu životne sredine br.01-D-138/1, CETI br.00-15-279)
Datum podnošenja zahtjeva /potpisivanja ugovora	25.01.2013.god.

PODACI O UZORKU

Datum uzorkovanja	1.03-31.03.2013.god.
Vrsta uzorka	Imisijska mjerena kvaliteta vazduha
Zahtijevano ispitivanje	SO ₂ , NO, NO ₂ , O ₃ , CO, benzen, PM ₁₀ , PM _{2.5} , Pb, As, Cd, Ni , benzo (a) piren i ukupni policiklični aromatični ugljovodonici u PM ₁₀ česticama
Uzorkovao	Odjeljenje za laboratorijsku dijagnostiku i monitoring
Broj protokola u CETI	/

Napomena:

- 1. Rezultati ispitivanja se odnose samo na ispitivani uzorak.**
- 2. Izvještaj o ispitivanju se može umnožavati isključivo kao cjelina.**

**POMOĆNIK DIREKTORA
ZA TEH. I LAB. POSLOVE
Danijela Šuković, spec.toks. hem.**

SADRŽAJ

1.Uvod.....	3-4
1. Metode.....	4
2.Rezultati ispitivanja	
2.1.Rezultati ispitivanja kvaliteta vazduha u opštini Podgorica.....	7-12
2.2.Rezultati ispitivanja kvaliteta vazduha u opštini Bar.....	13-20
2.3.Rezultati ispitivanja kvaliteta vazduha u opštini Nikšić.....	21-28
2.4.Rezultati ispitivanja kvaliteta vazduha u opštini Pljevlja.....	29-34
2.5.Rezultati ispitivanja kvaliteta vazduha u opštini Tivat.....	35-37

1.UVOD

Centar za ekotoksikološka ispitivanja-Podgorica doo (CETI), realizovao je ispitivanje kvaliteta vazduha u Crnoj Gori tokom mjeseca marta u skladu sa PROGRAMOM KONTROLE KVALITETA VAZDUHA CRNE GORE U 2013. god, izrađenog od strane Agencije za zaštitu životne sredine. Programom su obuhvaćena sledeća ispitivanja:

1.Sistematsko mjerjenje imisije zagađujućih materija u vazduhu na automatskim mernim stanicama

1.1.Podgorica-“NOVA VAROŠ”

Na lokaciji pored bulevara „Svetog Petra Cetinjskog”, u Podgorici vršena su kontinualna mjerena zagađujućih materija: azot monoksida, azot dioksida, ukupnih azotnih oksida, ugljen monoksida, PM₁₀ čestica, benzena, sadržaja olova, benzo (a) pirena, relevantnih predstavnika PAH-s (markera benzo (a) pirena), ukupnih PAH-s u PM₁₀ i meteoroloških parametara.

Rezultati mjerena su predstavljeni, kao srednje, maksimalne, minimalne i median 24h i jednočasovnih vrijednosti svih izvršenih mjerena na mjesecnom nivou, sa brojem validnih mjerena i brojem prekoračenja jednočasovnih i srednjih dnevnih vrijednosti.

1.2. Bar

U Baru je automatskom stanicom vršeno mjerjenje sledećih parametara: sumpor dioksda, prizemnog ozona, azot monoksida, azot dioksida, ukupnih azotnih oksida, PM_{2.5}, PM₁₀ čestica, sadržaj teških metala, benzo (a) pirena, relevantnih predstavnika PAH-s (markera benzo (a) pirena), ukupnih PAH-s u PM₁₀ i meteoroloških parametara..

Rezultati mjerena su predstavljeni, kao srednje, maksimalne, minimalne i mediana 24h i časovnih vrijednosti svih izvršenih mjerena na mjesecnom nivou, sa brojem validnih mjerena i brojem časova i dana prekoračenja propisanih graničnih vrijednosti.

1.3. Nikšić

U Nikšiću vršeno je automatsko mjerjenje sumpor dioksda, prizemnog ozona, azot monoksida, azot dioksida, ukupnih azotnih oksida, benzena, PM_{2.5}, PM₁₀ čestica, sadržaj teških metala, benzo (a) pirena, relevantnih predstavnika PAH-s (markera benzo (a) pirena), ukupnih PAH-s u PM₁₀ i meteoroloških parametara.

Rezultati mjerena su predstavljeni, kao srednje, maksimalne, minimalne i mediana 24h i časovnih vrijednosti svih izvršenih mjerena na mjesecnom nivou, sa

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU BR. 00-15-279/3

brojem validnih mjerena i brojem časova i dana prekoračenja propisanih graničnih vrijednosti.

1.4. Pljevlja-Centar (ul.Skerlićeva)

U Pljevljima je vršeno automatsko mjerena PM_{10} , $PM_{2.5}$ čestica, sumpor dioksida, azot monoksida, azot dioksida, ukupnih azotnih oksida. Rezultati mjerena su predstavljeni, kao srednje, maksimalne, minimalne i median 24h i časovnih vrijednosti svih izvršenih mjerena na mjesecnom nivou, sa brojem validnih mjerena i brojem dana prekoračenja propisanih graničnih vrijednosti.

1.5. Tivat

U Tivtu je mjerena $PM_{2.5}$. Rezultati mjerena su predstavljeni, kao srednje, maksimalne, minimalne i median 24h vrijednosti svih izvršenih mjerena na mjesecnom nivou, sa brojem validnih mjerena i brojem dana prekoračenja propisanih graničnih vrijednosti.

1.6. Gradina

Na ovoj lokaciji je vršeno mjerena sumpor dioksid, azot monoksida, azot dioksida, ukupnih azotnih oksida, ozona, metana, nemetanskih i ukunih ugljovodonika i meteoroloskih parameatra. S obzirom da nije usposravljena daljinska kontrola rada mjernih instrumenata, kao ni veza datalogera (memorijske jedinice) sa mjernim instrumentima i PC-jem rezultati mjerena nijesu dostupni za obradu, do rješavanja navedenih nedostataka.

1.7. Golubovci

Na ovoj lokaciji je vršeno mjerena azot monoksida, azot dioksida, ukupnih azotnih oksida, ozona i meteoroloskih parameatra. Nije usposravljena daljinska kontrola rada mjernih instrumenata, kao ni veza datalogera (memorijske jedinice) sa mjernim instrumentima kao ni u stacionarnoj stanici Gradina i rezultati mjerena nijesu dostupni za obradu, do rješavanja navedenih nedostataka.

1.1. METODE

Tokom realizacije Programa kontrole kvaliteta vazduha, za prikupljanje i analizu uzoraka koriste se propisane, akreditovane standardne metode:

- Određivanje SO, UV fluorescencija prema standardu MEST EN14212:2011
- Određivanje NO, NO₂ i NOx, Hemiluminescencija prema standardu MEST EN14211:2011
- Određivanje CO, NDIR (Infracrvena apsorpcija) prema standardu MEST EN14626:2011
- Određivanje O₃ NDUV (UV apsorpcija) prema standardu MEST EN14625:2011
- Određivanje PM₁₀ prema standardu MEST EN 12341
- Određivanje PM_{2,5} prema standardu MEST EN 14907
- Određivanje koncentracije benzena-Dio 3: Automatsko uzorkovanje pumpom sa gasnom hromatografijom na licu mjesta-MEST EN 14662-3:2011
- Određivanje koncentracije benzo(a)pirena u vazduhu ambijenta metodom MEST EN 15549:2011
- Određivanje koncentracije Pb, As, Cd i Ni u uzorcima PM_{2,5} čestica, MEST EN 14902:2011

2.REZULTATI MJERENJA

Rezultati mjerena su prikazani tabelarno i grafički uporedno sa graničnim vrijednostima propisanim *Uredbom o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha* ("Sl.list Crne Gore, br. 25/12), i to:

1. Tabelarno:

- *Srednje dnevne vrijednosti za: SO₂, PM₁₀, PM_{2,5} i benzen*
- *Maksimalne osmočasovne srednje dnevne vrijednosti za ugljen monoksid i ozon*
- *Srednje mjesecne vrijednosti sadržaja Pb, As, Cd, Ni, BaP (benzo (a) piren) i ukupnih PAH-s u PM₁₀ česticama*

2.Grafički

- *Jednočasovne srednje vrijednosti sumpor dioksida i azot dioksida (zbog obimnosti podataka)*

Za svaku zagađujuću materiju, na svakoj stanici prikazan je:

- *ukupan broj mjerenja,*
- *obuhvat podataka u %,*
- *srednja časovna, 8h i dnevna vrijednost,*
- *medijan,*
- *najmanja vrijednost (minimalna)* i
- *najveća vrijednost (maksimalna)*

Oznake i skraćenice upotrebljene u tabelama i na slikama:

- *GV (SDV)-granična vrijednost (srednja dnevna vrijednost)*
- *TV (SDV)-tolerantna vrijednost (srednja dnevna vrijednost)*
- *GV (M8hSV)-granična vrijednost (max.osmočasovna srednja vrijednost)*
- *GV (SGV)- granična vrijednost (srednja godišnja vrijednost)*

2.1. MJERNA STANICA-PODGORICA-NOVA VAROŠ**PODACI O STANICI-NOVA VAROŠ**

1.Opšti podaci			
1.1.	Ime stanice	Nova Varoš (bul.sv.Petra Cetinjskog)	
1.2.	Ime grada	Podgorica	
1.3.	Nacionalni ili lokalni broj i oznaka	MNE_VZ_07	
1.4.	Kod stanice	MNE_02_01	
1.5.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitanja-Podgorica doo	
1.6.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu životne sredine	
1.7.	Ciljevi mjerjenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu., praćenje trenda	
1.8.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)
		6603787.37	4700417.54
		Nm v (m)	
1.9.	NUTS		
1.10.	Zagadjujuće materije koje se mijere	CO, NO, NO ₂ , NOx, PM ₁₀ , benzen, Pb, BaP	
1.11.	Meteorološki podaci	Temperatura, relativna vlažnost, pritisak, smjer i brzina vjetra	
1.12	Druge informacije		
2.Klasifikacija stanice			
2.1	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje	
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	Saobraćajna	
2.3.	Dodatne informacije o stanici	1000mx 50m	
3.Mjerna oprema			
3.1.	Naziv		
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda		
CO	Automatski analizator	analiza-IR aapsorpcija	
NO, NO ₂ , NOx	Automatski analizator	Analiza-hemiluminiscencija	
Benzen	Automatski analizator	Gasna hromatografija	
PM ₁₀	Automatski analizator	Analiza-apsorpcija beta zračenja	
Pb	Ručno sakupljanje	Analiza-AAS	
BaP	Ručno sakupljanje	Analiza-GCMS	
4.Opis uzorkovanja			
4.1.	Lokacija mjernog mesta		
4.2.	Visina mesta uzorkovanja	3m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	kontinuirano	

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU BR. 00-15-279/3

**2.1.1. TABELARNI PRIKAZ REZULTATA MJERENJA NA LOKACIJI
PODGORICA-NOVA VAROŠ**

Tabela 1. Srednje dnevne i max.8h srednje dnevne vrijednosti

Datum	Srednje dnevne vrijednosti		Max.8h srednje dnevne vrijednosti
	PM₁₀(µg/m³)	Benzen(µg/m³)	
1.03	48.75	3.76	1.84
2.03	27.58	2.20	1.69
3.03	45.17	6.79	1.86
4.03	57.36	3.84	2.07
5.03	59.35	5.05	1.96
6.03	74.66	4.34	2.32
7.03	23.68	2.13	1.25
8.03	29.00	2.15	0.94
9.03	31.20	1.30	0.70
10.03	22.50	1.30	0.62
11.03	19.94	1.69	0.67
12.03	14.18	1.95	0.85
13.03	19.95	1.73	0.89
14.03	12.51	1.15	0.71
15.03	14.20	1.25	0.50
16.03	13.16	0.46	0.30
17.03	34.62	6.44	1.41
18.03	20.75	2.31	1.63
19.03	30.88	3.10	1.01
20.03	43.60		1.09
21.03	20.79		1.12
22.03	10.87		0.41
23.03	26.53		1.19
24.03	43.51		1.36
25.03	45.39		1.43
26.03	26.51		1.01
27.03	21.80		1.03
28.03	20.07		1.10
29.03	33.10		1.03
30.03	65.31		1.27
31.03	39.11		0.71
<i>GV (SDV)</i>	50		
<i>TV (SDV)</i>	83		
<i>GV (M8hSV)</i>			10
<i>GV (SGV)</i>	40	5	

Tabela 2. Statistička obrada rezultata mjerenja PM₁₀ čestica

Broj 24 časovnih mjerenja	31	
Procenat validnih 24 časovnih mjerenja (%)	100	
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	10.87	
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	74.66	
Srednja 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	32.13	
Madian 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	27.58	
Broj prekoračenja 24 časovne GV	4	
Broj prekoračenja 24 časovne TV	0	
<i>Granične vrijednosti</i>		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije (za 2013.god)
Dnevna srednja vrijednost	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje	83 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Tabela 3. Statistička obrada rezultata mjerenja azot dioksida

Broj satnih mjerenja	739	
Procenat validnih časovnih vremena usrednjavanja podataka	99.19	
Minimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0.26	
Maksimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	95.44	
Srednja vrijednost časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	27.95	
Madian časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	23.20	
Broj prekoračenja časovne GV	0	
<i>Granične vrijednosti</i>		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje	nema
Godišnja srednja vrijednost	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Nema

Tabela 4. Statistička obrada rezultata mjerena ugljen monoksida

Broj 8 časovnih mjerena	31
Procenat validnih 8 časovnih mjerena	100
Minimalna 8 časovna vrijednost (mg/m ³)	0.30
Maksimalna 8 časovna vrijednost (mg/m ³)	2.32
Srednja vrijednost 8 časovnih vremena usrednjavanja (mg/m ³)	1.16
Midian 8 časovnih vremena usrednjavanja	1.09
Broj prekoračenja 8 časovne GV	0
Granične vrijednosti	
Period usrednjavanja	Granična vrijednost
Maksimalna osmočasovna srednja vrijednost	10mg/m ³
	Granica tolerancije
	nema

Tabela 5. Statistička obrada rezultata mjerena benzena

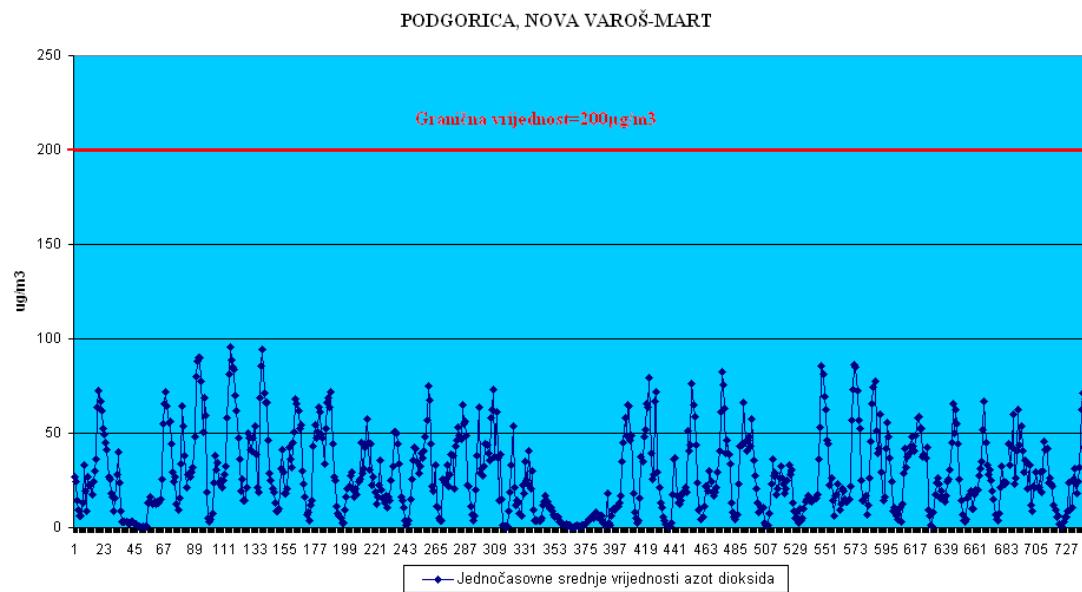
Broj 24 časovnih mjerena	19
Procenat validnih 24 časovnih mjerena (%)	61.29
Minimalna 24 časovna vrijednost (µg/m ³)	0.46
Maksimalna 24 časovna vrijednost (µg/m ³)	6.79
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja(µg/m ³)	2.79
Midian 24 časovnih vremena usrednjavanja (µg/m ³)	2.15
Period usrednjavanja	Granična vrijednost
Godišnja srednja vrijednost	5 µg/m ³
	Granica tolerancije
	nema

Tabela 6. Statističke vrijednosti sadržaja olova, benzo a)pirena, relevantnih predstavnika PAH-s (markera benzo (a) pirena) i ukupnih PAH-s u PM₁₀ česticama

	Pb	BaP	Markeri BaP	PAH
	µg/m ³		ng/m ³	
	<0.015	0.348	2.010	5.148
GV	0.5			
Ciljna vrijednost		1		

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU BR. 00-15-279/3

2.1.2 GRAFIČKI PRIKAZ REZULTATA MJERENJA U OPŠTINI PODGORICA
Slika1.Jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida

**2.1.3.KOMENTAR REZULTATA MJERENJA NA LOKACIJI
PODGORICA NOVA VAROŠ**

- Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida (predstavljene samo grafički zbog obimnosti podataka) su bile ispod propisane granične vrijednosti ($200 \mu\text{g}/\text{m}^3$).
- Sve maksimalne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida na ovoj lokaciji su bile ispod propisane granične vrijednosti.
- Sve izmjerene, srednje dnevne vrijednosti PM_{10} su na ovoj lokaciji su bile ispod propisane tolerantne vrijednosti za 2013 godinu od $83 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a 4 dana (31 dan validnih mjerena) prevalilazile propisanu graničnu vrijednost ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$).
- Srednje dnevne vrijednosti benzena su tri dana (19 dana validnih mjerena) u mjesecu martu prevazilazile $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$, propisanu graničnu vrijednost na godišnjem nivou.
- PM_{10} su analizirane na sadržaj olova za koje su propisani standardi kvaliteta vazduha na godišnjem nivou.
- Sadržaj olova u toku marta, računato kao srednja vrijednost nedjeljnih uzoraka, je značajno ispod propisane granične vrijednosti. Takođe su vršene analize PM_{10} čestica na sadržaj benzo (a) pirena i drugih relevantnih policikličnih aromatičnih ugljovodonika: benzo (a) antracena, benzo (b) fluoroantena, benzo (j) fluoroantena, benzo (k) fluoroantena, ideno (a,2,3-cd) pirena i dibenzo (a,h) antracena i ostalih PAH-ova za koje nijesu propisani standardi kvaliteta vazduha već samo mjere kontrole imisija. Sadržaj benzo (a) pirena izračunat kao srednja vrijednost nedjeljnih uzoraka je $0.348 \text{ ng}/\text{m}^3$ u odnosu na $1 \text{ ng}/\text{m}^3$ koliko iznosi ciljna vrijednost propisana sa ciljem zaštite zdravlja ljudi i rokom postizanja do 2015 godine.

**2.2. MJERNA STANICA-BAR
PODACI O STANICI-BAR**

1. Opšti podaci				
1.1.	Ime stanice	Bar 2		
1.2.	Ime grada	Bar		
1.3.	Nacionalni ili lokaklni broj i oznaka	MNE_VZ_02		
1.4.	Kod stanice	MNE_02_04		
1.5.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja-Podgorica doo		
1.6.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu životne sredine		
1.7.	Ciljevi mjerjenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu, praćenje trenda		
1.8.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)	Nmv (m)
		6591680.68	4662409.66	11.95
1.9.	NUTS			
1.10.	Zagadjujuće materije koje se mjere	SO ₂ ,O ₃ ,CO,NO, NO ₂ ,NOx,benzen, PM ₁₀ , PM _{2,5} , Pb, As, Cd, Ni i BaP		
1.11.	Meteorološki podaci	Temperatura, relativna vlažnost, pritisak, smjer i brzina vjetra		
1.12	Druge informacije			
2. Klasifikacija stanice				
2.1	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje		
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	Urbana		
2.3.	Dodatne informacije o stanici	1000mx 50m		
3. Mjerna oprema				
3.1.	Naziv			
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda			
CO	Automatski analizator	analiza-IR aapsorpcija		
O ₃	Automatski analizator	Analiza- UV fluorescencija		
SO ₂	Automatski analizator	Analiza-UV fluorescencija		
NO, NO ₂ ,NOx	Automatski analizator	Analiza-hemiluminiscencija		
Benzen	Automatski analizator	Gasna hromatografija		
PM ₁₀	Ručno sakupljanje	Gravimetrija		
PM _{2,5}	Ručno sakupljanje	Gravimetrija		
Pb, As, Cd i Ni	Ručno sakupljanje	Analiza-AAS		
BaP	Ručno sakupljanje	Analiza-GCMS		
4. Opis uzorkovanja				
4.1.	Lokacija mjernog mesta			
4.2.	Visina mesta uzorkovanja	3m		
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat 24 sata		
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	kontinuirano		

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU BR. 00-15-279/3

2.2.1 TABELARNI PRIKAZ REZULTATA MJERENJA U OPŠTINI BAR

Tabela 7. Srednje dnevne i mak.8h srednje dnevne vrijednosti

<i>Datum</i>	<i>Srednje dnevne vrijednosti</i>				<i>Max.8h sr.vrijednosti</i>	
	<i>PM₁₀</i> ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>PM_{2.5}</i> ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>SO₂</i> ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>Benzen</i> ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>O₃</i> ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>CO</i> (mg/m^3)
1.03	21.90		2.30	0.99	76.66	1.55
2.03	44.48		5.24	0.52	77.70	1.68
3.03	41.15		3.70	0.69	87.73	1.51
4.03	28.82		4.00	0.80	85.78	1.69
5.03	53.16		4.26	0.64	87.84	1.41
6.03	46.37		2.77	0.49	81.34	1.01
7.03	44.47	41.02	1.95	0.25	76.31	0.79
8.03	40.00	10.41	1.97	0.14	77.14	0.29
9.03	8.04	3.16	2.08	0.22	78.05	0.52
10.03	56.30	21.88	2.26	0.11	79.28	0.53
11.03	25.55	4.55	2.76	0.20	75.95	0.43
12.03	21.46	4.03	2.65	0.41	65.18	0.78
13.03	15.13	5.93	2.61	0.13	84.22	0.76
14.03	19.72	4.34	2.31	0.28	82.23	0.53
15.03	12.37	9.37	6.09	0.25	76.96	0.45
16.03	10.91	8.50	7.78	0.25	80.29	0.38
17.03	12.22	9.16	3.59	0.38	87.01	0.59
18.03	14.45	11.93	2.33	0.18	92.20	0.60
19.03	14.14	2.96	2.73	0.47	94.12	1.02
20.03	22.39	18.81	3.06	1.13	77.86	1.12
21.03	31.16	4.96	3.61	1.04	78.77	0.87
22.03	29.69	5.63	3.89	2.04	94.55	0.43
23.03	24.71	20.17	3.75	2.06	100.41	1.31
24.03	20.28	16.70	3.32	1.50	108.46	1.43
25.03	29.51	16.83	3.45	1.23	97.29	1.08
26.03	53.82	13.53	2.98	1.31	94.26	0.96
27.03	22.56	10.04	2.86	1.49	80.67	0.96
28.03	22.23	12.50	3.09	1.48	84.44	1.04
29.03	23.20	14.03	3.43	1.16	76.45	0.65
30.03	19.07	14.80	3.92	0.90	83.32	0.70
31.03	14.43	10.60	3.52	0.70	90.66	0.22
<i>GV (SDV)</i>	50		125			
<i>TV (SDV)</i>	83					
<i>GV (M8hSV)</i>						10
<i>GV(SGV)</i>	40	25		5		
<i>Ciljna vr.</i>					120	

Tabela 8. Statistička obrada rezultata mjerena PM₁₀ čestica

Broj 24 časovnih mjerena	31	
Procenat validnih 24 časovnih mjerena	100	
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	8.04	
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	56.30	
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	27.22	
Midian 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	22.56	
Broj prekoračenja 24 časovne GV	2	
Broj prekoračenja 24 časovne TV	0	
<i>Granične vrijednosti</i>		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije (za 2013.god)
Dnevna srednja vrijednost	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje	83 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Tabela 9. Statistička obrada rezultata mjerena PM_{2.5} čestica

Broj 24 časovnih mjerena	25	
Procenat validnih 24 časovnih mjerena	80.64	
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2.96	
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	41.02	
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	11.83	
Midian 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	10.41	
<i>Granične vrijednosti</i>		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Godišnja srednja vrijednost	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
<i>Ciljna vrijednost (zastita zdravlja)</i>		
Godišnja srednja vrijednost	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU BR. 00-15-279/3

Tabela 10. Statistička obrada rezultata mjerena sumpor dioksida

Broj časovnih mjerena	738
Procenat validnih časovnih vremena usrednjavanja	99.19
Minimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	1.52
Maksimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	13.72
Srednja vrijednost časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	3.37
Median časovnih vremena usrednjavanja	2.95
Broj 24 časovnih mjerena	31
Procenat validnih 24 časovnih vremena usrednjavanja	100
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	1.95
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	7.78
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	3.36
Median 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	3.09
Broj prekoračenja časovne GV	0
Broj prekoračenja 24 časovne GV	0
<i>Granične vrijednosti</i>	
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Granična vrijednost</i>
<i>Jednočasovna srednja vrijednost</i>	<i>350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, ne smije biti prekoračena preko 24 puta godišnje</i>
<i>Dnevna srednja vrijednost</i>	<i>125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</i>

Tabela 11. Statistička obrada rezultata mjerena azot dioksida

Broj časovnih mjerena	643
Procenat validnih časovnih vremena usrednjavanja	86.42
Minimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0.26
Maksimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	60.32
Srednja vrijednost časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	10.78
Median časovnih vremena usrednjavanja	6.03
Broj prekoračenja časovne GV	0
<i>Granične vrijednosti</i>	
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Granična vrijednost</i>
<i>Jednočasovna srednja vrijednost</i>	<i>200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje</i>
<i>Godišnja srednja vrijednost</i>	<i>40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</i>

Tabela 12. Statistička obrada rezultata mjerena benzena

Broj 24 časovnih mjerena	31
Procenat validnih 24 časovnih mjerena (%)	100
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0.11
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2.06
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0.76
Madian 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0.64
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Granična vrijednost</i>
<i>Godišnja srednja vrijednost</i>	<i>5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</i>
	<i>Granica tolerancije</i>
	<i>nema</i>

Tabela 13. Statistička obrada rezultata mjerena ozona

Broj 8 časovnih mjerena	31
Procenat validnih 8 časovnih mjerena	100
Minimalna 8 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	65.18
Maksimalna 8 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	108.46
Srednja vrijednost 8 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	84.29
Madian 8 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	82.23
Broj prekoračenja 8 časovne	0
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Ciljna vrijednost</i>
<i>Maksimalna osmočasovna srednja vrijednost</i>	<i>120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</i>
	<i>Granica tolerancije</i>
	<i>nema</i>

Tabela 14. Statistička obrada rezultata mjerena ugljen monoksida

Broj 8 časovnih mjerena	31
Procenat validnih 8 časovnih mjerena	100
Minimalna 8 časovna vrijednost (mg/m^3)	0.22
Maksimalna 8 časovna vrijednost (mg/m^3)	1.69
Srednja vrijednost 8 časovnih vremena usrednjavanja (mg/m^3)	0.88
Madian 8 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0.79
Broj prekoračenja 8 časovne GV	0
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Granične vrijednosti</i>
<i>Maksimalna osmočasovna srednja vrijednost</i>	<i>10 mg/m^3</i>
	<i>Granica tolerancije</i>
	<i>nema</i>

Tabela 15. Statističke vrijednosti sadržaja teških metala u PM₁₀ česticama

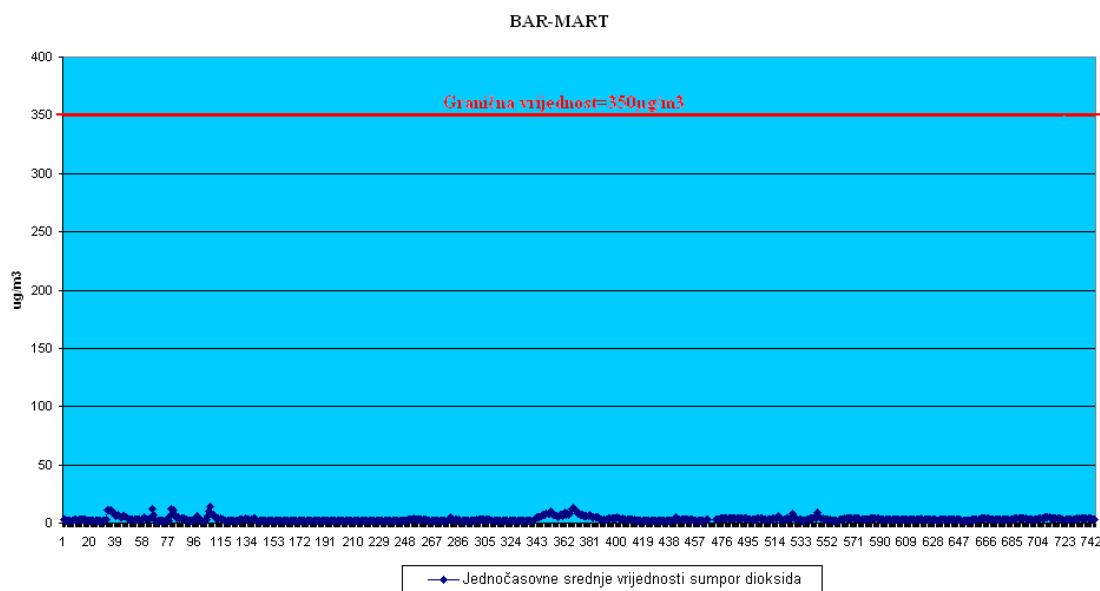
	Pb µg/m ³	Cd	As ng/m ³	Ni
	<0.015	<3	<3	1.105
GV	0.5			
Ciljna vrijednost		5	6	20

Tabela 16. Statističke vrijednosti sadržaja benzo (a) pirena, relevantnih predstavnika PAH-s (markera benzo (a) pirena) i ukupnih PAH-s u PM₁₀ česticama

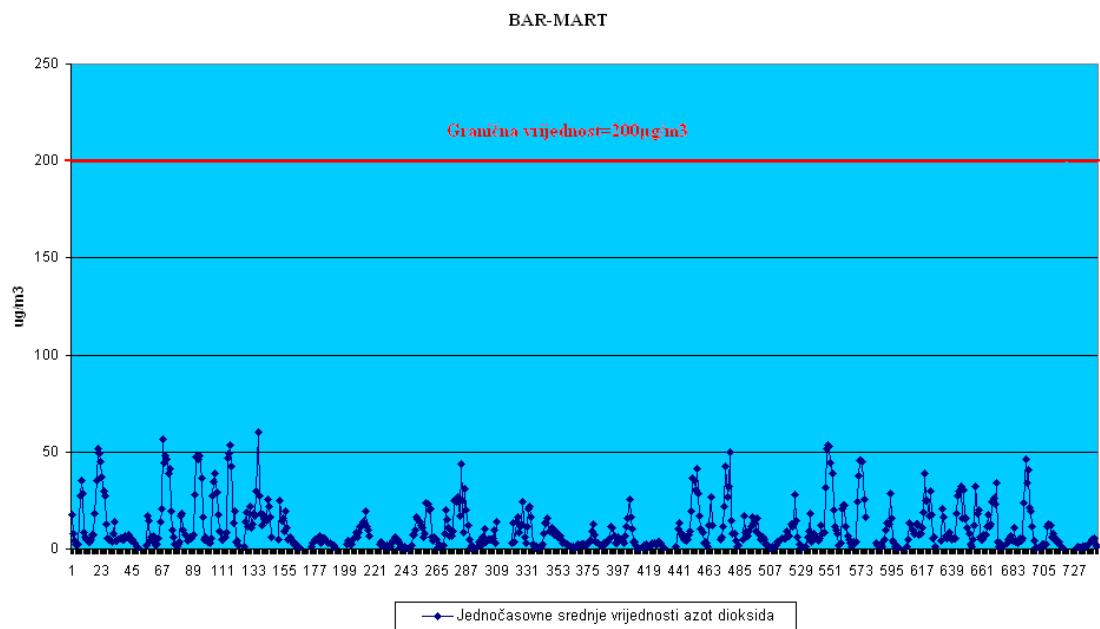
	BaP	Markeri BaP ng/m ³	PAH
	0.818	5.684	9.760
Ciljna vrijednost	1		

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU BR. 00-15-279/3

2.2.2 GRAFIČKI PRIKAZ REZULTATA MJERENJA U OPŠTINI BAR
Slika 2.Srednje časovne vrijednosti sumpor dioksida uporedno sa GV

Slika 3.Srednje časovne vrijednosti azot dioksida uporedno sa GV

2.2.3. KOMENTAR REZULTATA MJERENJA NA LOKACIJI BAR

- Sve izmjerene vrijednosti sumpor dioksida posmatrane u odnosu na granične vrijednosti (jednočasovne srednje vrijednosti i dnevne srednje vrijednosti) za zaštitu zdravlja, su tokom mjeseca marta bile značajno ispod propisanih graničnih vrijednost od $350\mu\text{g}/\text{m}^3$, odnosno $125\mu\text{g}/\text{m}^3$.
- Sve jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida, tokom svih mjerena u martu mjesecu, su ispod propisanih normi.
- Validnih mjerena PM₁₀ u martu na ovoj lokaciji je bilo 31 dan. Sve izmjerene, srednje dnevne vrijednosti PM₁₀ su na ovoj lokaciji su bile ispod propisane tolerantne vrijednosti za 2013 godinu od $83\mu\text{g}/\text{m}^3$, a 2 dana su prevalilazile propisanu graničnu vrijednost ($50\mu\text{g}/\text{m}^3$).
- Validnih mjerena PM_{2.5} čestica u martu mjesecu na ovoj lokaciji je bilo 25 dana. Jedna srednja dnevna vrijednost je bila iznad $25\mu\text{g}/\text{m}^3$, odnosno iznad ciljne vrijednosti propisane sa ciljem zaštite zdravlja ljudi i rokom postizanja do 2015 godine.
- Sve maksimalne osmočasovne srednje vrijednosti ozona bile ispod ciljne vrijednosti
- Sve maksimalne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida su tokom marta mjeseca na ovom mjernom mjestu bile značajno ispod propisanih graničnih vrijednosti od $10\text{ mg}/\text{m}^3$.
- Sve srednje dnevne vrijednosti benzena su bile ispod $5\mu\text{g}/\text{m}^3$, propisane granične vrijednosti na godišnjem nivou.
- PM₁₀ su analizirane na sadržaj teških metala, benzo(a)pirena, polutanata za koje su propisani standardi kvaliteta vazduha na godišnjem nivou i drugih relevantnih polickličnih aromatičnih ugljovodonika: benzo (a) antracena, benzo (b) fluoroantena, benzo (j) fluoroantena, benzo (k) fluoroantena, ideno (a,2,3-cd) pirena i dibenzo (a,h) antracena i ostalih PAH-ova za koje nijesu propisani standardi kvaliteta vazduha već samo mjere kontrole
- Sadržaj olova u toku marta mjeseca, računato kao srednja vrijednost nedjeljnih uzoraka, je bio značajno ispod $0.5\mu\text{g}/\text{m}^3$. Rezultati analize pokazuju da je sadržaj arsena, kadmijuma i nikla bio ispod ciljnih vrijednosti propisanih sa ciljem zaštite zdravlja ljudi i rokom postizanja do 2015 godine.
- Sadržaj benzo-a-pirena izračunat kao srednja vrijednost nedjeljnih uzoraka u martu mjesecu bio je $0.818\text{ ng}/\text{m}^3$ u odnosu na ciljnu vrijednost od $1.0\text{ ng}/\text{m}^3$ propisane sa ciljem zaštite zdravlja ljudi i rokom postizanja do 2015 godine.

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU BR. 00-15-279/3

**2.3. MJERNA STANICA-NIKŠIĆ
PODACI O STANICI-NIKŠIĆ**

1.Opšti podaci			
1.1.	Ime stанице	Nikšić-centar	
1.2.	Ime grada	Nikšić	
1.3.	Nacionalni ili lokalni broj i oznaka	MNE_VZ_10	
1.4.	Kod stанице	MNE_02_06	
1.5.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja-Podgorica doo	
1.6.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu životne sredine	
1.7.	Ciljevi mjerjenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu., praćenje trenda	
1.8.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)
		6577557.59	4737876.06
1.9.	NUTS		
1.10.	Zagađujuće materije koje se mjeru	SO ₂ ,O ₃ ,CO,NO,NO ₂ ,NOx, PM ₁₀ ,PM _{2.5} ,Pb,As, Cd, Ni i BaP , benzen	
1.11.	Meteorološki podaci	Temperatura, relativna vlažnost, pritisak, smjer i brzina vjetra	
1.12	Druge informacije		
2.Klasifikacija stанице			
2.1	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje	
2.2.	Tip stанице u odnosu na izvor emisije	Urbana	
2.3.	Dodatne informacije o stanci	1000mx 50m	
3.Mjerna oprema			
3.1.	Naziv		
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda		
CO	Automatski analizator	analiza-IR aapsorpcija	
O ₃	Automatski analizator	Analiza- UV fluorescencija	
SO ₂	Automatski analizator	Analiza-UV fluorescencija	
NO, NO ₂ ,NOx	Automatski analizator	Analiza-hemiluminiscencija	
Benzen	Automatski analizator	Gasna hromatografija	
PM ₁₀	Ručno sakupljanje	Gravimetrija	
PM _{2.5}	Ručno sakupljanje	Gravimetrija	
Pb, As, Cd i Ni	Ručno sakupljanje	Analiza-AAS	
BaP	Ručno sakupljanje	Analiza-GCMS	
4.Opis uzorkovanja			
4.1.	Lokacija mjernog mjesta		
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	3m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	kontinuirano	

2.3.1 TABELARNI PRIKAZ REZULTATA MJERENJA U OPŠTINI NIKŠIĆ*Tabela 17. Srednje dnevne i max.8h srednje dnevne vrijednosti*

<i>Datum</i>	<i>Srednje dnevne vrijednosti</i>				<i>Max.8h sr.vrijednosti</i>	
	<i>PM₁₀</i> ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>PM_{2,5}</i> ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>SO₂</i> ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>Benzin</i> ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>O₃</i> ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>CO</i> (mg/m^3)
1.03	40.12	36.33	4.89	11.11	88.10	1.40
2.03	54.91	34.36	6.30	8.37	81.86	1.42
3.03	28.73	11.10	5.09	10.08	96.34	2.00
4.03	63.00	30.85	9.49	8.84	99.70	2.14
5.03	47.26	25.21	10.43	9.89	94.67	1.58
6.03	74.29	33.81	4.46	9.72	68.29	1.62
7.03	66.30	26.09	3.12	8.19	67.55	1.14
8.03	31.35	14.52	3.27	10.21	51.31	1.57
9.03	44.33	20.19	3.14	9.10	70.80	1.55
10.03	26.97	8.76	3.04	8.83	79.05	0.79
11.03	28.05	12.91	2.90	9.39	81.61	1.21
12.03	34.86	14.44	2.73	8.56	85.20	1.15
13.03	24.34	10.38	2.85	8.70	80.01	1.00
14.03	26.71	11.19	2.80	8.79	80.50	0.79
15.03	22.70	4.65	5.04		97.34	0.51
16.03	21.72	4.75				
17.03	16.66	4.66				
18.03	44.57	18.59				
19.03	44.03	28.94				
20.03	26.38	12.01				
21.03	64.71	31.18	1.60	7.17	82.26	1.71
22.03	38.14	31.78	3.15	6.70	109.12	0.46
23.03	29.22	13.89	7.36	8.20	114.20	1.36
24.03	47.75	33.65	3.95	9.41	107.33	1.99
25.03	91.92	52.65	4.50	9.65	70.47	2.06
26.03	80.66	37.57	1.63	8.04	85.00	1.07
27.03	25.44	6.44	3.04	9.76	78.25	1.67
28.03	50.16	43.25	2.85	8.52	89.26	1.66
29.03	32.20	23.00	1.89	8.91	68.54	0.90
30.03	50.49	20.36	2.22	8.83	78.95	0.70
31.03	22.71	12.56	1.70	9.01	88.71	0.81
<i>GV(SDV)</i>	50		125			
<i>TV(SDV)</i>	83					
<i>GV(M8hSV)</i>						10
<i>GV(SGV)</i>	40	25		5		
<i>Ciljna vr.</i>					120	

Tabela 18. Statistička obrada rezultata mjerena PM₁₀ čestica

Broj 24 časovnih mjerena	31	
Procenat validnih 24 časovnih mjerena	100	
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	16.66	
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	91.92	
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	41.96	
Midian 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	38.14	
Broj prekoračenja 24 časovne GV	9	
Broj prekoračenja 24 časovne TV	1	
<i>Granične vrijednosti</i>		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije (za 2013.god)
Dnevna srednja vrijednost	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje	83 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Tabela 19. Statistička obrada rezultata mjerena PM_{2.5}

Broj 24 časovnih mjerena	31	
Procenat validnih 24 časovnih mjerena	100	
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	4.65	
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	52.65	
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	21.62	
Midian 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	20.19	
<i>Granične vrijednosti</i>		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Godišnja srednja vrijednost	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
<i>Ciljna vrijednost (zastita zdravlja)</i>		
Godišnja srednja vrijednost	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU BR. 00-15-279/3

Tabela 20. Statistička obrada rezultata mjerena sumpor dioksida

Broj časovnih mjerena	644
Procenat validnih časovnih vremena usrednjavanja	86.55
Minimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0.42
Maksimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	40.83
Srednja vrijednost časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	3.93
Median časovnih vremena usrednjavanja	2.90
Broj 24 časovnih mjerena	26
Procenat validnih 24 časovnih vremena usrednjavanja	83.87
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	1.60
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	10.43
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	3.98
Median 24 časovnih vremena usrednjavanja	3.13
Broj prekoračenja časovne GV	0
Broj prekoračenja 24 časovne GV	0
<i>Granične vrijednosti</i>	
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Granična vrijednost</i>
Jednočasovna srednja vrijednost	$350 \mu\text{g}/\text{m}^3$, ne smije biti prekoračena preko 24 puta godišnje
Dnevna srednja vrijednost	$125 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Tabela 21. Statistička obrada rezultata mjerena azot dioksida

Broj časovnih mjerena	644
Procenat validnih časovnih vremena usrednjavanja	86.55
Minimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	1.62
Maksimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	123.65
Srednja vrijednost časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	16.24
Median časovnih vremena usrednjavanja	12.41
Broj prekoračenja časovne GV	0
<i>Granične vrijednosti</i>	
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Granična vrijednost</i>
Jednočasovna srednja vrijednost	$200 \mu\text{g}/\text{m}^3$, ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	$40 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Tabela 22. Statistička obrada rezultata mjerena benzena

Broj 24 časovnih mjerena	25.00
Procenat validnih 24 časovnih mjerena (%)	80.64
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	6.70
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	11.11
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	8.96
Madian 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	8.84
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Granična vrijednost</i>
<i>Godišnja srednja vrijednost</i>	<i>5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</i>
	<i>Granica tolerancije</i>
	<i>nema</i>

Tabela 23. Statistička obrada rezultata mjerena ozona

Broj 8 časovnih mjerena	26
Procenat validnih 8 časovnih mjerena	83.87
Minimalna 8 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	51.31
Maksimalna 8 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	114.20
Srednja vrijednost 8 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	84.40
Madian 8 časovnih vremena usrednjavanja	82.06
Broj prekoračenja 8 časovne maksimalne srednje vrijednosti	0
	<i>Ciljna vrijednost</i>
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Ciljna vrijednost</i>
<i>Maksimalna osmočasovna srednja vrijednost</i>	<i>120mg/m³</i>
	<i>Granica tolerancije</i>
	<i>nema</i>

Tabela 24. Statistička obrada rezultata mjerena ugljen monoksida

Broj 8 časovnih mjerena	26
Procenat validnih 8 časovnih mjerena	83.87
Minimalna 8 časovna vrijednost (mg/m^3)	0.46
Maksimalna 8 časovna vrijednost (mg/m^3)	2.14
Srednja vrijednost 8 časovnih vremena usrednjavanja (mg/m^3)	1.32
Madian 8 časovnih vremena usrednjavanja (mg/m^3)	1.38
Broj prekoračenja maksimalne 8 časovne srednje vrijednosti GV	0
	<i>Granične vrijednosti</i>
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Granična vrijednost</i>
<i>Maksimalna osmočasovna srednja vrijednost</i>	<i>10mg/m³</i>
	<i>Granica tolerancije</i>
	<i>nema</i>

Tabela 25 .Statističke vrijednosti sadržaja teških metala u PM₁₀ česticama

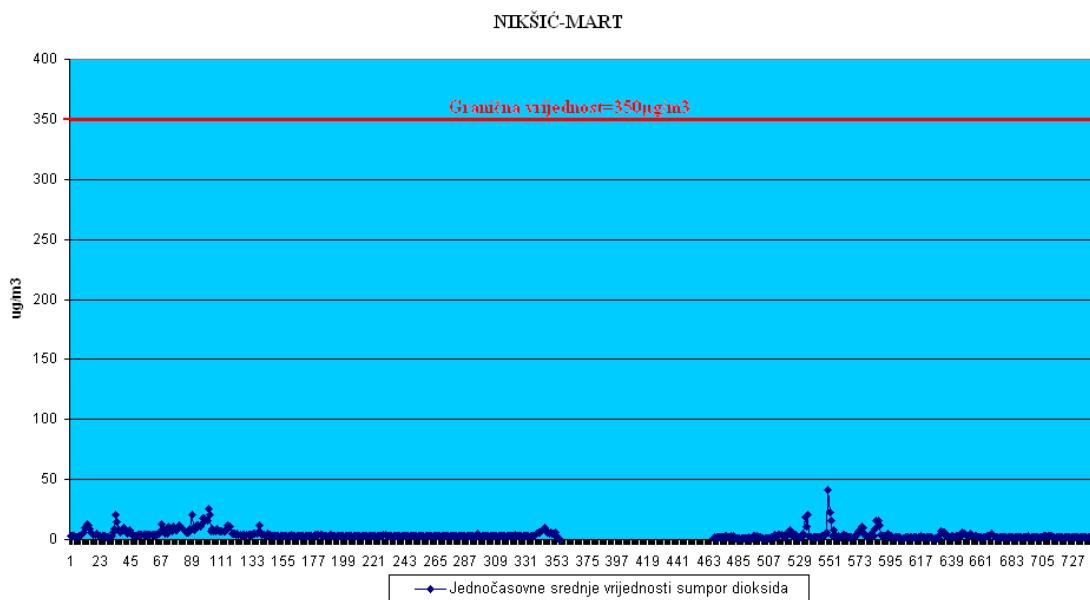
	Pb µg/m ³	Cd	As ng/m ³	Ni
	0.029	<3	4.292	1.817
GV	0.5			
Ciljna vrijednost		6	5	20

Tabela 26.Statističke vrijednosti sadržaja benzo (a) pirena, relevantnih predstavnika PAH-s (markera benzo (a) pirena) i ukupnih PAH-s u PM₁₀ česticama

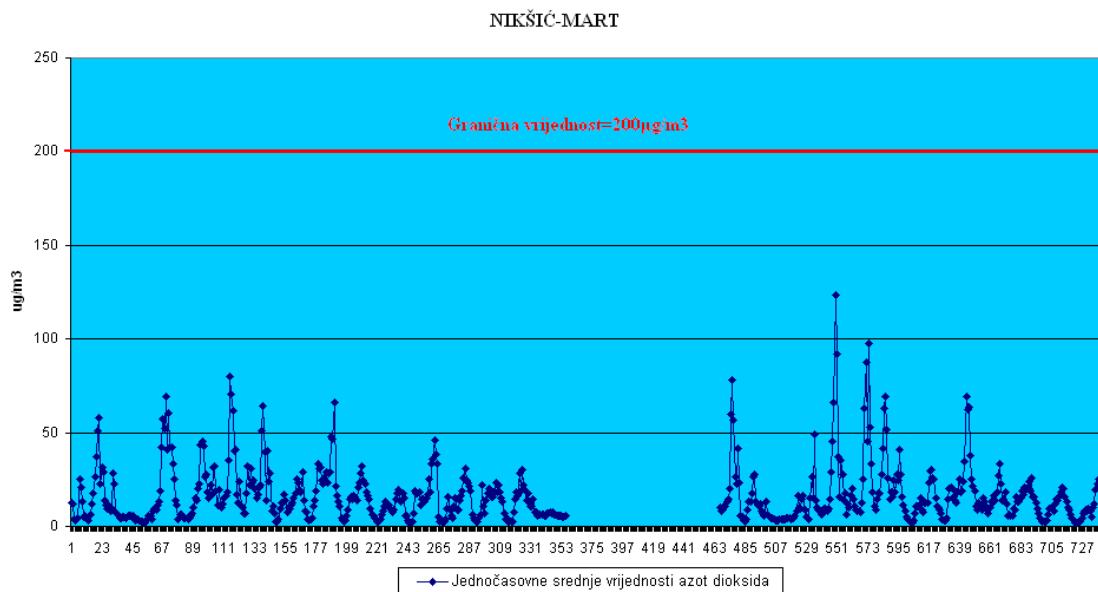
	BaP	Markeri BaP ng/m ³	PAH
	5.482	25.537	58.642
Ciljna vrijednost	1		

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU BR. 00-15-279/3

2.3.2 GRAFIČKI PRIKAZ REZULTATA MJERENJA U OPŠTINI NIKŠIĆ
Slika 4.Srednje dnevne vrijednosti sumpor dioksida uporedno sa GV

Slika 5.Srednje časovne vrijednosti azot dioksida uporedno sa GV

2.3.3. KOMENTAR REZULTATA MJERENJA U OPSTINI NIKŠIĆ

- Sve izmjerene vrijednosti sumpor dioksida posmatrane u odnosu na granične vrijednosti (jednočasovne srednje vrijednosti i dnevne srednje vrijednosti) su tokom marta bile ispod propisanih graničnih vrijednosti od $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ odnosno $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
- Jednočasovne srednje dnevne vrijednosti azot dioksida su ispod propisanih graničnih vrijednosti ($200 \mu\text{g}/\text{m}^3$) na ovoj lokaciji u toku marta mjeseca.
- Maksimalne 8h srednje dnevne vrijednosti ugljen monoksida su bile ispod propisane granične vrijednosti.
- Validnih mjerena PM₁₀ u martu na ovoj lokaciji je bilo 31 dan. Jedan dan srednje dnevne vrijednosti PM₁₀ su na ovoj lokaciji su bile iznad propisane tolerantne vrijednosti za 2013 godinu od $83 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a 9 dana su prevalilazile propisanu graničnu vrijednost ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$).
- Validnih mjerena PM_{2.5} u martu mjesecu na ovoj lokaciji je bilo 31 dan. Srednje dnevne vrijednosti PM_{2.5} čestica su tokom marta mjeseca 13 dana bile iznad ciljne vrijednosti od $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ propisane, na godišnjem nivou, sa ciljem zaštite zdravlja ljudi i rokom postizanja do 2015 godine.
- Maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ozona su tokom marta mjeseca bile ispod propisane ciljne vrijednosti.
- Sve srednje dnevne vrijednosti benzena (25 dana mjerena) su bile iznad $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$, propisane granične vrijednosti na godišnjem nivou.
- Sadržaj olova u toku marta mjeseca, računato kao srednja vrijednost nedjeljnih uzoraka, je bio značajno ispod $0.5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Rezultati analize pokazuju da je sadržaj arsena, kadmijuma i nikla bio ispod ciljnih vrijednosti propisanih sa ciljem zaštite zdravlja ljudi i rokom postizanja do 2015 godine.
- Sadržaj benzo-a-pirena izračunat kao srednja vrijednost nedjeljnih uzoraka u martu mjesecu bio je $5.482 \text{ ng}/\text{m}^3$ u odnosu na ciljnu vrijednost od $1.0 \text{ ng}/\text{m}^3$ propisanu sa ciljem zaštite zdravlja ljudi i rokom postizanja do 2015 godine.

**2.4. MJERNA STANICA-PLJEVLJA
PODACI O STANICI-PLJEVLJA**

1. Opšti podaci				
1.1.	Ime stanice	Pljevlja-centar		
1.2.	Ime grada	Pljevlja		
1.3.	Nacionalni ili lokaklni broj i oznaka	MNE_VZ_03		
1.4.	Kod stanice	MNE_01_01		
1.5.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja- Podgorica doo		
1.6.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu životne sredine		
1.7.	Ciljevi mjerena	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu., praćenje trenda		
1.8.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)	Nmv (m)
		6610494.51	4802077.05	773.25
1.9.	NUTS			
1.10.	Zagadjuće materije koje se mјere	PM ₁₀ , PM _{2.5} , SO ₂ , NO, NO ₂ , NOx		
1.11.	Meteorološki podaci	Temperatura, relativna vlažnost, pritisak, smjer i brzina vjetra		
1.12	Druge informacije			
2. Klasifikacija stanice				
2.1	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje		
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	Urbana		
2.3.	Dodatne informacije o stanici			
3. Mjerna oprema				
3.1.	Naziv			
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda			
PM ₁₀	Automatski analizator	Analiza-apsorpcija beta zračenja		
NO, NO ₂ , NOx	Automatski analizator	Analiza-hemiluminiscencija		
SO ₂	Automatski analizator	Analiza-UV fluorescencija		
PM _{2.5}	Ručno sakupljanje	Gravimetrija		
4. Opis uzorkovanja				
4.1.	Lokacija mjernog mјesta			
4.2.	Visina mјesta uzorkovanja	3m		
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat 24 sata		
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	kontinuirano		

**2.4.1 TABELARNI PRIKAZ REZULTATA MJERENJA U OPŠTINI PLJEVLJA
NA LOKACIJI-CENTAR**

Tabela 27. Srednje dnevne vrijednosti

Datum	Srednje dnevne vrijednosti		
	PM₁₀(µg/m³)	PM_{2.5}(µg/m³)	SO₂(µg/m³)
1.03	132.70	52.24	95.89
2.03	86.04	31.96	42.35
3.03	78.52	37.97	54.87
4.03	114.12	78.04	62.97
5.03	122.26	92.89	69.65
6.03	58.55	43.18	46.94
7.03	41.34	21.63	33.34
8.03	65.38	19.87	54.25
9.03	89.34	53.78	66.11
10.03	60.93	52.68	50.26
11.03	50.49	39.95	49.78
12.03	59.85	31.07	40.21
13.03	64.44	44.62	51.65
14.03	64.80	50.60	23.53
15.03	39.59	23.21	20.84
16.03	39.89	11.41	26.32
17.03	51.99	24.70	37.02
18.03	41.95	27.09	69.04
19.03	49.26	42.15	99.50
20.03	102.02	36.20	80.82
21.03	51.94	18.48	32.99
22.03	29.30	8.21	19.64
23.03	85.01	31.42	70.62
24.03	107.45	79.04	70.78
25.03	130.72	79.52	55.89
26.03	60.40	54.73	48.59
27.03	62.15	46.78	29.91
28.03	75.93	51.76	74.17
29.03	53.77	40.78	51.44
30.03	62.68	28.47	60.75
31.03	50.95	19.22	43.99
<i>GV (SDV)</i>	50		125
<i>TV(SDV)</i>	83		
<i>GV(SGV)</i>	40	25	

Tabela 28. Statistička obrada rezultata mjerena PM₁₀ čestica

Broj 24 časovnih mjerena	31
Procenat validnih 24 časovnih mjerena	100
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	29.30
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	132.70
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	70.44
Median 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	62.15
Broj prekoračenja 24 časovne GV	24
Broj prekoračenja 24 časovne TV	9
<i>Granične vrijednosti</i>	
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Granična vrijednost</i>
Dnevna srednja vrijednost	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, ne smije biti preko 35 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
	<i>Granica tolerancije (za 2013.god)</i>
	83 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ne smije biti prekoracena preko 35 puta godišnje
	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Tabela 29. Statistička obrada rezultata mjerena PM_{2,5} čestica

Broj 24 časovnih mjerena	31
Procenat validnih 24 časovnih mjerena	100
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	8.21
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	92.89
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	41.09
Median 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	39.95
<i>Granične vrijednosti</i>	
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Granična vrijednost</i>
Godišnja srednja vrijednost	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
<i>Ciljna vrijednost (zastita zdravlja)</i>	
Godišnja srednja vrijednost	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Tabela 30. Statistička obrada rezultata mjerena azot dioksida

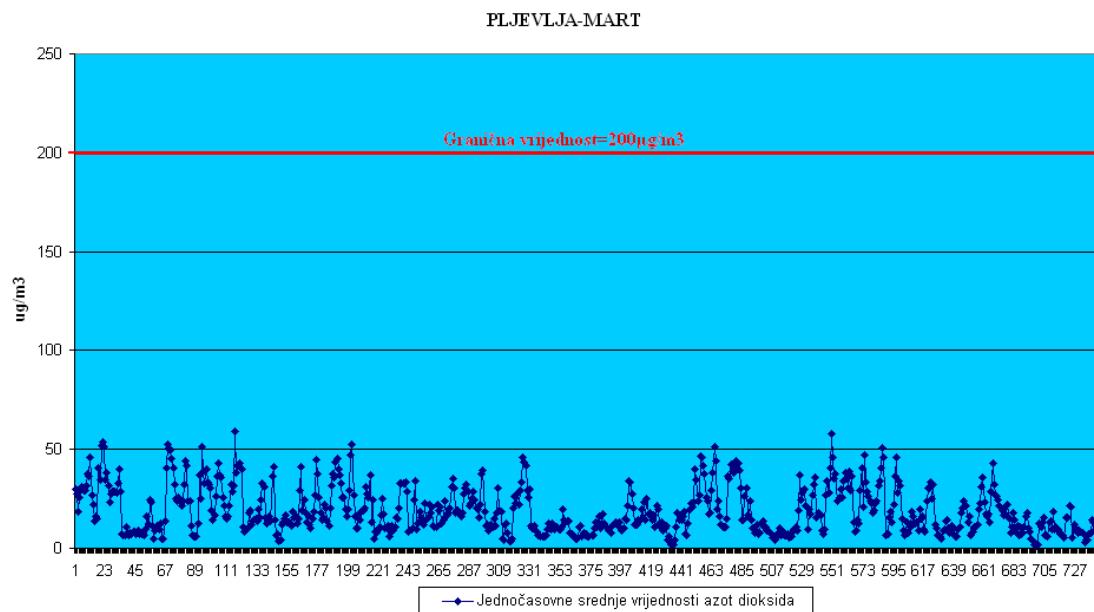
Broj časovnih mjerena	742	
Procenat validnih časovnih vremena usrednjavanja	99.73	
Minimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	1.45	
Maksimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	59.12	
Srednja vrijednost časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	18.87	
Median časovnih vremena usrednjavanja	15.57	
Broj prekoračenja časovne GV	0	
<i>Granične vrijednosti</i>		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje	nema
Godišnja srednja vrijednost	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	nema

Tabela 31. Statistička obrada rezultata mjerena sumpor dioksida

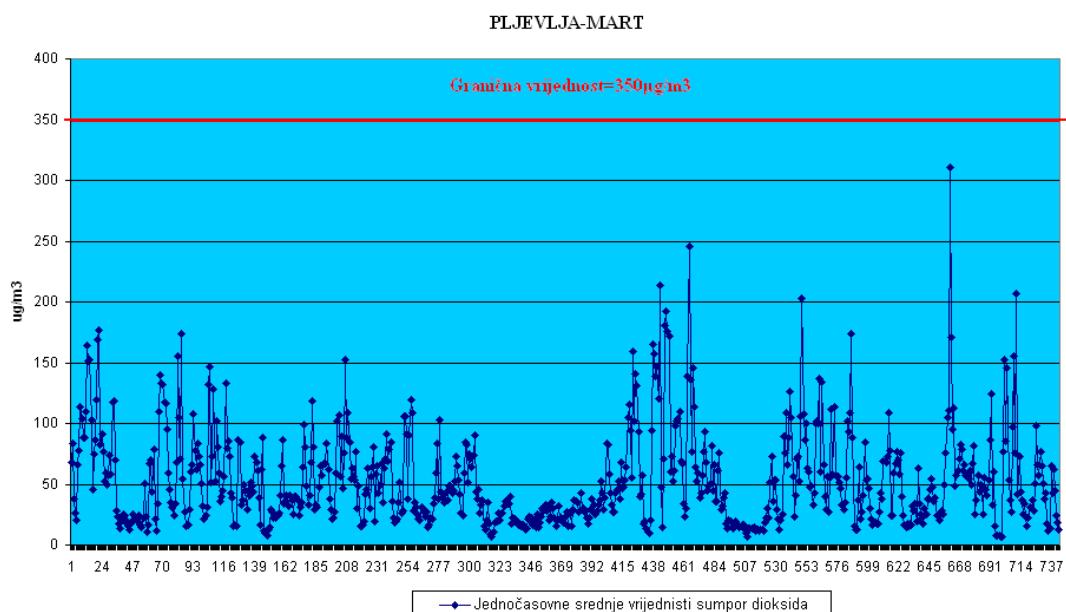
Broj časovnih mjerena	742	
Procenat validnih časovnih vremena usrednjavanja	99.73	
Minimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	6.68	
Maksimalna časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	310.78	
Srednja vrijednost časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	52.75	
Median časovnih vremena usrednjavanja	42	
Broj 24 časovnih mjerena	31	
Procenat validnih 24 časovnih vremena usrednjavanja	100	
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	19.64	
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	99.50	
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	52.71	
Madian 24 časovnih vremena usrednjavanja	51.44	
Broj prekoračenja časovne GV	0	
Broj prekoračenja 24 časovne GV	0	
<i>Granične vrijednosti</i>		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, ne smije biti prekoračena preko 24 puta godišnje	nema
Dnevna srednja vrijednost	125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	nema

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU BR. 00-15-279/3

2.4.2 GRAFIČKI PRIKAZ REZULTATA MJERENJA U OPŠTINI PLJEVLJA
Slika 6.Srednje časovne vrijednosti azot dioksida uporedno sa GV

Slika 7.Srednje časovne vrijednosti sumpor dioksida uporedno sa GV

**2.4.3.KOMENTAR REZULTATA MJERENJA NA LOKACIJI
PLJEVLJA-,,CENTAR“**

- **Jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida su ispod propisanih graničnih vrijednosti (200 µg/m³) na ovoj lokaciji u toku martamjeseca.**
- Sve izmjerene vrijednosti **sumpor dioksida** posmatrane u odnosu na granične vrijednosti (jednočasovne srednje vrijednosti i dnevne srednje vrijednosti) su tokom marta bile **ispod propisanih graničnih vrijednosti** od 350 µg/m³ odnosno 125 µg/m³.
- Validnih mjerena **PM₁₀** u martu na ovoj lokaciji je bilo 31 dan. **Devet dana srednje dnevne vrijednosti PM₁₀ su bile iznad propisane tolerantne vrijednosti za 2013 godinu od 83 µg/m³, a 24 dana su prevalilazile propisanu graničnu vrijednost (50µg/m³).**
- Validnih mjerena **PM_{2,5}** u martu mjesecu na ovoj lokaciji je bilo 31 dan. **Srednje dnevne vrijednosti PM_{2,5} čestica** su tokom marta mjeseca **23 dana bile iznad ciljne vrijednosti od 25 µg/m³ propisane, na godišnjem nivou, sa ciljem zaštite zdravlja ljudi i rokom postizanja do 2015 godine).**

**2.5. MJERNA STANICA-TIVAT
PODACI O STANICI-TIVAT**

1. Opšti podaci				
1.1.	Ime stanice		Tivat	
1.2.	Ime grada		Tivat	
1.3.	Nacionalni ili lokaklni broj i oznaka		MNE_VZ_01	
1.4.	Kod stanice		MNE_03_02	
1.5.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu		Centar za ekotoksikološka ispitivanja-Podgorica doo	
1.6.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci		Agencija za zaštitu životne sredine	
1.7.	Ciljevi mjerena		Procjena uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu., praćenje trenda	
1.8.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)	Nmv (m)
		6557638.85	4698672.85	3.5
1.9.	NUTS			
1.10.	Zagadjuće materije koje se mјere		PM _{2.5}	
1.11.	Meteorološki podaci		Temperatura, relativna vlažnost, pritisak, smjer i brzina vjetra	
1.12	Druge informacije			
2. Klasifikacija stanice				
2.1	Tip područja		Gradsko: trajno izgrađeno područje	
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije		Urbana	
2.3.	Dodatne informacije o stanici			
3. Mjerna oprema				
3.1.	Naziv			
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda			
PM _{2.5}	Ručno sakupljanje		Gravimetrija	
4. Opis uzorkovanja				
4.1.	Lokacija mjernog mјesta			
4.2.	Visina mјesta uzorkovanja		3m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka		1 sat , 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja		Kontinuirano	

**2.5.1 TABELARNI PRIKAZ REZULTATA MJERENJA U OPŠTINI TIVAT NA
LOKACIJI-CENTAR**

Tabela 32. Srednje dnevne vrijednosti

Datum	Srednje dnevne vrijednosti $PM_{2.5}(\mu\text{g}/\text{m}^3)$
1.03	14.82
2.03	27.65
3.03	32.72
4.03	39.92
5.03	22.74
6.03	43.62
7.03	35.92
8.03	4.38
9.03	9.17
10.03	5.56
11.03	9.16
12.03	6.82
13.03	14.56
14.03	4.91
15.03	9.03
16.03	3.53
17.03	8.29
18.03	7.68
19.03	28.86
20.03	10.33
21.03	47.60
22.03	8.69
23.03	40.46
24.03	37.48
25.03	15.98
26.03	4.78
27.03	20.22
28.03	20.26
29.03	19.70
30.03	23.41
31.03	9.64
GV (SGV)	25

Tabela 33. Statistička obrada rezultata mjerena PM_{2,5} čestica

Broj 24 časovnih mjerena	31			
Procenat validnih 24 časovnih mjerena	100			
Minimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	3.53			
Maksimalna 24 časovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	47.60			
Srednja vrijednost 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	18.96			
Madian 24 časovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	14.82			
<i>Granične vrijednosti</i>				
<i>Granične vrijednosti</i>				
<i>Period usrednjavanja</i>	<i>Granična vrijednost</i>	<i>Granica tolerancije</i>		
Godišnja srednja vrijednost	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$		
<i>Ciljna vrijednost (zastita zdravlja)</i>				
Godišnja srednja vrijednost	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$			

2.5.2. KOMENTAR REZULTATA MJERENJA NA LOKACIJI TIVAT

- Validnih mjerena **PM_{2,5}** u martu mjesecu na ovoj lokaciji je bilo 31 dan. **Srednje dnevne vrijednosti PM_{2,5} čestica** su tokom marta mjeseca **9 dana bile iznad ciljne vrijednosti od 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ propisane, na godišnjem nivou, sa ciljem zaštite zdravlja ljudi i rokom postizanja do 2015 godine**.

Odgovorni analitičar:
Radomir Žujović, dipl.hem

Načelnik odjeljenja za lab.
dijagnostiku i monitoring
Mr.sci.Dejan Jančić, dipl.hem